

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

ՀՀ հաշվեքննի պալատի 2022թ.

մայիսի 5-ի թիվ 120 -Ա որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ
ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒԹ Յ ՈՒՆ

1. Ներածական մաս - էջ 2
2. Հապավումներ - էջ 3
3. Ամփոփագիր - էջ 4
4. Հաշվեքննության հիմնական արդյունքներ - էջ 6
5. Հաշվեքննության օբյեկտի ֆինանսական ցուցանիշներ - էջ 7
6. Անհամապատասխանությունների վերաբերյալ գրառումներ - էջ 15
7. Խեղաթյուրումների վերաբերյալ գրառումներ - էջ 15
8. Հաշվեքննությամբ արձանագրված այլ փաստեր - էջ 15
9. Հետհսկողական գործընթաց - էջ 15
10. Առաջարկություններ - էջ 15
11. Հավելվածներ - էջ 16

1. ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՄԱՍ

Հաշվեքննության հիմքը	ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի 2021 թվականի փետրվարի 4-ի թիվ 31-Ա որոշում:
Հաշվեքննության օբյեկտը	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն:
Հաշվեքննության առարկան	2021 թվականի պետական բյուջեի տարեկան մուտքերի ձևավորման և ելքերի իրականացման կանոնակարգված գործունեություն:
Հաշվեքննության առարկայի չափանիշները	«Պետական պարտքի մասին» ՀՀ օրենք, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենք, «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենք, «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենք, «Հայաստանի Հանրապետության 2021թ. պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենք, ՀՀ կառավարության 2020թ. դեկտեմբերի 30-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2021 թվականի պետական բյուջեի կատարումն ապահովող միջոցառումների մասին» թիվ 2215-Ն որոշում, ՀՀ վարչապետի 2020թ. հունվարի 9-ի «ՀՀ 2021 թվականի բյուջետային գործընթացը սկսելու մասին» թիվ 5-Ա որոշում:
Հաշվեքննությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը	2021 թվականի հունվարի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ:
Հաշվեքննության կատարման ժամկետը	2021 թվականի փետրվարի 14-ից մինչև ապրիլի 29-ը ներառյալ:
Հաշվեքննության մեթոդաբանությունը	Հաշվեքննությունն իրականացվել է «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի և ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի 2020թ հուլիսի 30-ի թիվ 132-Լ որոշմամբ հաստատված «ՀՀ պետական բյուջեի երեք, վեց, ինն ամիսների և տարեկան կատարման հաշվեքննության ուղեցույց»-ի համաձայն: Իրականացվել է ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննություն, որի ընթացքում կիրառվել են հարցում, արտաքին հաստատում, վերլուծական, վերահաշվարկ և վերակատարում ընթացակարգերը:
Հաշվեքննությունն իրականացրած կառուցվածքային ստորաբաժանում	Հաշվեքննությունն իրականացվել է ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի չորրորդ վարչության կողմից, որի աշխատանքները համակարգում է ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի անդամ Եղիշե Սողոմոնյանը:

2. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

1. **Նախարարություն** – Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարություն:

2. **Ծրագիր 1** – (1006-13001) «Կառավարության պարտքի սպասարկում» «Կառավարության պարտքի սպասարկում (տոկոսավճարներ)» - (0170101) (Ներքին տոկոսավճարներ):

3. **Ծրագիր 2** – (1006-13001) «Կառավարության պարտքի սպասարկում» «Կառավարության պարտքի սպասարկում (տոկոսավճարներ)» - (01070101) (Արտաքին տոկոսավճարներ):

4. **Ծրագիր 3** – (1212-12002) «Ֆինանսական աջակցություն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին» «Պետական բյուջեից համայնքների բյուջեներին ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրվող դոտացիաներ և Ազգային ժողովի ընդունած օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների կորուստների փոխհատուցում» (01080101):

5. **Ծրագիր 4** – (1108-11001) «Պլանավորում, բյուջետավորում, գանձապետական ծառայություններ, պետական պարտքի կառավարում, տնտեսական և հարկաբյուջետային քաղաքականության մշակում և մոնիտորինգ», «Գործադիր իշխանության, պետական կառավարման հանրապետական և տարածքային կառավարման մարմինների պահպանում» հոդված (0101020):

6. **ԾՐԱԳՐԵՐ** - Ծրագիր 1-ից մինչև Ծրագիր 4-ը ներառյալ:

7. **Բազային Նախարարություն** – Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն:

8. **Հոդված 1** - (442100) «Արտաքին արժեթղթերի գծով տոկոսավճարներ» և (442200) «Արտաքին վարկերի գծով տոկոսավճարներ»:

9. **Հոդված 2** – (441100) «Ներքին տոկոսավճարներ»:

10. **Հոդված 3** – (463300) «Պետական բյուջեից համայնքների բյուջեներին ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրվող դոտացիաներ» և (463400) «Օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների կորուստների փոխհատուցում»:

3. ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Նախարարության ԾՐԱԳՐԵՐ-ի շրջանակներում 2021թ. տարեկան պլանների հանրագումարը կազմել է 261,831,967.9 հազ. դրամ, իսկ ճշտված պլանների հանրագումարը՝ 248,742,392.2 հազ. դրամ: Առկա 13,089,575.8 հազ. դրամի (5.0%) նվազումը վերաբերում է.

- Ծրագիր 1-ին՝ 3,356,900.0 հազ. դրամով (1.3%), որն առաջացել է ՀՀ կառավարության 2021թ. նոյեմբերի 29-ի թիվ 1950-Ն որոշմամբ սահմանված նվազեցման հետևանքով:

- Ծրագիր 2-ին՝ 9,729,502.4 հազ. դրամով (3.7%), այդ թվում՝ (442100) «Արտաքին արժեթղթերի գծով տոկոսավճարներ» հոդվածով՝ 1,484,751.9 հազ. դրամ, (442200) «Արտաքին վարկերի գծով տոկոսավճարներ» հոդվածով՝ 8,244,750.5 հազ. դրամ: Տարբերությունն առաջացել է ՀՀ կառավարության 2021թ. նոյեմբերի 25-ի թիվ 1936-Ն, դեկտեմբերի 2-ի թիվ 1954-Ն, դեկտեմբերի 9-ի թիվ 2034-Ն որոշումներով կատարված նվազեցման հետևանքով՝ ընդհանուր 9,614,565.0 հազ. դրամ, ինչպես նաև սահմանված կարգով ներքին վերաբաշխման¹ միջոցով՝ 114,937.4 հազ. դրամով (0,1%):

- Ծրագիր 4-ին՝ 3,173.4 հազ. դրամով, որն առաջացել է ՀՀ կառավարության որոշմամբ 42,094.1 հազ. դրամով սահմանված նվազեցման և միաժամանակ սահմանված կարգով ներքին վերաբաշխման միջոցով 38,920.7 հազ. դրամով ավելացման հանրագումարի արդյունքում:

Նախարարության ԾՐԱԳՐԵՐ-ի 2021թ. տարեկան ֆինանսավորումները կազմել են 247,959,232.9 հազ. դրամ, դրամարկղային ծախսերը՝ 247,959,183.7 հազ. դրամ², փաստացի ծախսերը՝ 247,969,275.8 հազ. դրամ: ԾՐԱԳՐԵՐ-ի կատարողականը 2021թ. տարվա համար կազմել է 99,7%, 2021թ. տարեկան պլանի մնացորդը՝ 783,209.0 հազ. դրամ, որը վերաբերում է Ծրագիր 1-ին (565,367.5 հազ. դրամ), Ծրագիր 2-ին (212,585.8 հազ. դրամ) և Ծրագիր 4-ին (5,255.2 հազ. դրամ):

Նախարարության ԾՐԱԳՐԵՐ-ում 2021թ. տարեկան ընդամենը փաստացի և ընդամենը դրամարկղային ծախսերի հանրագումարների միջև առաջացած 7,374.3 հազ. դրամի տարբերությունը վերաբերում է բացառապես Ծրագիր 4-ին:

Նախարարության 2021թ. տարեկան ԾՐԱԳՐԵՐ-ի ճշտված պլանի և ֆինանսավորման տարբերությունները պայմանավորված են հետևյալ հանգամանքներով (տես՝ Աղյուսակ 1):

¹ Սահմանված կարգով ներքին վերաբաշխումները կատարվել են 2021թ. փետրվարի 1-ին, հունիսի 10-ին, օգոստոսի 31-ին, սեպտեմբերի 29-ին, հոկտեմբերի 22-ին, նոյեմբերի 1-ին, նոյեմբերի 12-ին, նոյեմբերի 19-ին, նոյեմբերի 26-ին, դեկտեմբերի 7-ին և դեկտեմբերի 16-ին:

² Նախարարության 2021թ. ԾՐԱԳՐԵՐ-ի տարեկան ընդամենը ֆինանսավորման և ընդամենը դրամարկղային ծախսի տարբերությունը կազմում է 49,3 հազ. դրամ և վերաբերում է Ծրագիր 4-ին:

Նախարարության ԾՐԱԳՐԵՐ -ի 2021թ. տարեկան ճշտված պլանի նկատմամբ
թերֆինանսավորման պատճառների վերաբերյալ

(հազ. դրամ)

Թիվ	Ծրագրեր	2021թ. տարի			Պատճառներ
		Ճշտված պլան	Ֆինան- սավորում	Տարբերու- թյուն	
1	Ծրագիր 1	108,911,479.5	108,346,112.0	565,367.5	Պայմանավորված և կանխատեսվածի հանդեպ փաստացի եկամտաբերության տարբերությամբ:
2	Ծրագիր 2	72,697,804.5	72,485,218.7	212,585.8	- Վեցամսյա ԱՄՆ դոլարի LIBOR, վեցամսյա EURIBOR և SDR տոկոսադրույքի կանխատեսումային և 2021թ. վճարումների համար կիրառված փաստացի տոկոսադրույքների տարբերություն: 2020թ. և 2021թ. տարիների ընթացքում մի շարք վարկերի գծով մասհանումների պլանային ցուցանիշի էական թերակատարում: - SDR-ի ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կանխատեսումային և փաստացի ձևավորված փոխարժեքների տարբերություն: - Արտարժույթների նկատմամբ ՀՀ դրամի կանխատեսումային և փաստացի ձևավորված փոխարժեքների տարբերություն:
3	Ծրագիր 3	64,596,984.0	64,596,984.0	---	----
4	Ծրագիր 4	2,536,124.2	2,530,918.3	5,205.9	Հաշվետու ժամանակաշրջանում ընթացիկ գործունեության արդյունքում արձանագրված տնտեսում:
Ընդամենը՝		248,742,392.2	247,959,233.0	783,159.2	----

4. ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

Նախարարությունից պահանջվել է ամբողջական տեղեկատվության տրամադրում, որի ուսումնասիրությամբ, ինչպես նաև օգտվելով Նախարարության գանձապետական վճարահաշվարկային էլեկտրոնային («LSFINANCE» և «LSREP») համակարգերի շտեմարաններից և հասանելի այլ պաշտոնական աղբյուրներից, ստացվել է բավարար տեղեկատվություն սույն հաշվեքննությունն իրականացնելու համար:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ 2021թ. տարեկան ՀՀ պետական բյուջեի վեց ամիսների հաշվեքննության իրականացման համար դիտարկվել են նախատեսված ծրագրերի և միջոցառումների մասով հաշվետու ժամանակահատվածի բյուջեի կատարողականները, հաշվեքննության ժամանակ կարևորվել է ՀՀ կառավարություն ներկայացրած բյուջեի կատարողականի վերաբերյալ հաշվետվություններում ներկայացված ցուցանիշներում փաստացի կատարվածի իրական ծավալների ընդգրկելու խնդիրները:

Նախարարության 2021թ. ՀՀ պետական բյուջեի տարեկան մուտքերի ձևավորման և ելքերի իրականացման կանոնակարգված գործունեության նկատմամբ իրականացված հաշվեքննության ընթացքում անհամապատասխանություններ և էական խեղաթյուրումներ չեն հայտնաբերվել:

5. ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐՅԵԿՏԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Նախարարության ԾՐԱԳՐԵՐ-ի 2021թ. տարեկան պլանը կազմել է 261,831,968.0 հազ. դրամ, իսկ ճշտված պլանը՝ 248,742,392.2 հազ. դրամ, փաստացի ֆինանսավորումը՝ 247,959,233.0 հազ. դրամ, դրամարկղային ծախսը՝ 247,959,183.6 հազ. դրամ, իսկ փաստացի ծախսը՝ 247,969,275.8 հազ. դրամ: Նախարարության 2021թ. տարեկան ֆինանսական ամփոփ ցուցանիշները ներկայացված են աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ 2

Նախարարության ԾՐԱԳՐԵՐ-ի 2021 թվականի տարեկան ամփոփ ֆինանսական ցուցանիշներ

(հազ. դրամ)

Ծրագրային բյուջետային ֆինանսավորման անվանումը, (ծածկագիրը)	2021թ. տարի							Կատարման տրոհված տարեկան ճշտված պլանի նկատմամբ	Պլանի մնացորդ
	Պլան	Փոփոխություններ 2021թ. տարեկան պլանում		Ճշտված պլան	Փաստացի ֆինանսավորում	Դրամարկղային ծախս	Փաստացի ծախս		
		ՀՀ կառավարության կողմից (+, -)	վերադարձի կողմից (+, -)						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
(104021) Նախարարության ԾՐԱԳՐԵՐ, այդ թվում՝	261,831,968.0	-13,013,559.1	-76,016.7	248,742,392.2	247,959,233.0	247,959,183.6	247,969,275.8	99.7	783,179.2
Ծրագիր 1	112,268,379.5	-3,356,900.0	0.0	108,911,479.5	108,346,112.0	108,346,112.0	108,346,112.0	99.5	212,585.8
Ծրագիր 2	82,427,306.9	-9,614,565.0	-114,937.4	72,697,804.5	72,485,218.7	72,485,218.7	72,485,218.7	99.7	565,367.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ծրագիր 3	64,596,984.0	0.0	0.0	64,596,984.0	64,596,984.0	64,596,984.0	64,596,984.0	100.0	0.0
Ծրագիր 4	2,539,297.6	-42,094.1	38,920.7	2,536,124.2	2,530,918.3	2,530,869.0	2,540,961.2	99.8	5,225.9

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին վարկերի գծով պարտքը ձևավորված է եղել 20 աղբյուրներից (7 օտարերկրյա պետություններ, 10 միջազգային կազմակերպություններ և 3 առևտրային բանկեր) ներգրավված թվով 227 վարկերից կամ վարկերի մասնաբաժիններից, որոնց սպասարկման գծով վճարման ենթակա տոկոսավճարները սահմանված են համաձայն վարկային համաձայնագրերով սահմանված վճարումների ժամանակացույցերի:

2021թ. ընթացքում արտաքին վարկերի սպասարկումը իրականացվել է վերոհիշյալ 20 աղբյուրներից ներգրավված վարկերի գծով թվով 232 վարկերից կամ վարկերի մասնաբաժիններից: Արտաքին վարկերի սպասարկումն ըստ պայմանագրերի՝ 2021թ. համար կազմել է 37,708,236.2 հազ. ՀՀ դրամ կամ 74,715,015.4 ԱՄՆ դոլար (տես՝ ստորև Աղյուսակ 3):

2021թ. տարվա կտրվածքով արտարժույթային պարտատոմսերի սպասարկման համար վճարվել է 34,776,982.5 հազ. դրամ, ինչը կազմում է ընդամենը վճարված արտաքին տոկոսավճարների 48.0 %-ը:

Աղյուսակ 3

2021թ. տարվա ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեից միջազգային կազմակերպությունների, օտարերկրյա պետությունների և առևտրային բանկերի կողմից ՀՀ կառավարությանը տրամադրված վարկերի սպասարկման մասին

Թիվ	Օտարերկրյա պետություններ, միջազգային կազմակերպություններ, առևտրային բանկեր	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված վարկերի կամ վարկերի մասնաբաժինների		2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված վարկերի կամ վարկերի մասնաբաժինների		Վճարված տոկոսավճարներ 31.12.2021թ.-ի դրությամբ	
		Քանակ (հազ)	Գումար (մլն. ԱՄՆ դոլար)	Քանակ (հազ)	(Տոկոսով «ԱՄԲՈՂԶ» -ի նկատմամբ)	(ԱՄՆ դոլար)	(հազ. ՀՀ դրամ)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	ՎՋՄԲ (Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ)	33	793.3	34	18,4	11,899,544.9	5,999,826.8
2	ԶՄԸ (Վերակառուցման և Միջազգային Ընկերակցություն)	66	994.5	66	20,1	10,061,899.8	5,103,211.3
3	ՎՋԵԲ (Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ)	12	20.6	13	0,5	343,627,4	171,733,2
4	ԵՆԲ (Եվրոպական Ներդրումային Բանկ)	26	133.0	28	2,8	2,029,614,5	1,018,319,7
5	ԳԶՄՀ (Գյուղատնտեսական Զարգացման Միջազգային Հիմնադրամ)	7	67.3	7	1,4	604,836,3	305,308,7
6	ՕՄԶՀ (ՕՊԵԿ-ի Միջազգային Զարգացման Հիմնադրամ)	5	50.2	5	1,0	1,938,089,3	991,216,7
7	ԱԶԲ (Ասիական Զարգացման Բանկ)	21	774.9	21	17,1	12,731,666,4	6,446,777,7
8	ԱՄՀ (Արժույթի Միջազգային Հիմնադրամ)	2	357.7	2	7,4	5,076,385,1	2,551,809,4
9	ԵՄ (Եվրոպական Միություն)	2	79.7	2	1,6	2,514,624,7	1,228,758,9
10	ԵԶԲ (Եվրասիական Զարգացման Բանկ)	3	317.0	3	7,2	6,805,443,8	3,405,082,2
Ընդամենը միջազգային կազմակերպություններ		177	3,588.2	181	3,467.6 (77.4 %)	54,055,732,1	27,222,044,8
1	Գերմանիայի ՎԿԲ (Վերականգնողական Վարկերի Բանկ)	22	278.1	22	5,9	5,416,296,1	2,687,400,7
2	ՌԴ (Ռուսաստանի Դաշնություն)	3	359.4	3	8,0	10,653,788,5	5,442,920,8
3	ՖՀ (Ֆրանսիայի Հանրապետություն)	11	149.7	12	3,2	1,783,411,1	898,217,9
4	ԾՀ (Ճապոնիայի Հանրապետություն)	3	227.6	3	4,3	1,799,344,6	920,741,7

1	2	3	4	5	6	7	8
5	ԱՄՆ (Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ)	4	14.7	4	0,3	259,173,1	133,379.5
6	«Աբու Դաբիի Զարգացման» Հիմնադրամ	1	4.0	1	0,1	134,549,4	67,528,3
7	«Զինաստանի Արտահանման - Ներմուծման Բանկ»	1	23.0	1	0,5	466,877.1	238,098.6
Ընդամենը օտարերկրյա պետություններ՝		45	1,056.5	46	996.8 (22.2 %)	20,513,439,9	10,388,287,5
1	«ԿԲՍ ԲԱՆԿ» (Բելգիա)	1	3.0	1	0,05	20,077,8	10,108,1
2	«Ռաֆայզն ԲԱՆԿ» (Ավստրիա)	1	7.7	1	0,1	68,896,9	34,484,8
3	«Էռստե ԲԱՆԿ» (Ավստրիա)	3	9.8	3	0,2	106,868,7	53,311,0
Ընդամենը առևտրային բանկեր՝		5	20.6	5	16.7 (0.4 %)	195,843,4	97,903,9
Ա Մ Բ Ո Ղ Ջ Ը՝		227	4.665.2	232	4.481.1	74,715,015,4	37,708,236,2

2021թ. տարվա ընթացքում ՀՀ պետական գանձապետական պարտատոմսերի (արժեկտրոններ և այլ վճարներ) տոկոսավճարները հաշվետու ժամանակաշրջանում կազմել են 108,346,112.0 հազ. դրամ (տես՝ Աղյուսակ 4):

Աղյուսակ 4

2021թ. տարվա ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեից պետական գանձապետական պարտատոմսերի սպասարկման գծով կատարված վճարումների մասին
(հազար դրամ)

Թիվ	Պարտատոմսի տեսակներ	Տոկոսավճարներ (արժեկտրոն և այլ վճարներ)
1	Երկարաժամկետ արժեկտրոնային պարտատոմսեր	81,702,506.0
2	Միջնաժամկետ արժեկտրոնային պարտատոմսեր	23,672,897.5
3	Կարճաժամկետ պարտատոմսեր	2,469,121.8
4	Խնայողական արժեկտրոնային պարտատոմսեր	501,586.6
Ընդամենը՝		108,346,112.0

Նախարարության Ծրագիր 3-ի 2021թ. տարեկան պլանը, ճշտված պլանը, փաստացի ֆինանսավորումը, դրամարկղային և փաստացի ծախսերը կազմել են 64,596,984.0 հազ. դրամ: Հաշվեքննության ընթացքում նշված ամփոփ ֆինանսական

ցուցանիշների գծով տարբերություններ չեն արձանագրվել, դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր չեն հաշվառվել:

Համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 87-րդ հոդվածի՝ համայնքների ներդաշնակ զարգացումն ապահովելու նպատակով պետական բյուջեից համայնքներին համահարթեցման սկզբունքով հատկացվում են դոտացիաներ: Համայնքներին չեն կարող պարտադրվել ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով հատկացված ֆինանսական միջոցներն օգտագործել որևէ կոնկրետ ծախս իրականացնելու կամ հաշվանցում կատարելու համար: Համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի՝ համայնքների ներդաշնակ զարգացումն ապահովելու նպատակով պետական բյուջեի ծախսերում նախատեսվում են համայնքների բյուջեներին ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով՝ համայնքների ընթացիկ ծախսերի ծածկման համար անհատույց և անվերադարձ կարգով տրվող դրամական միջոցներ (ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաներ):

«Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի համաձայն՝ դոտացիաների գումարները հաշվարկելու համար ՀՀ կառավարության կողմից լիազորված տարածքային կառավարման և զարգացման բնագավառում պետական լիազոր մարմինը ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունն է (այսուհետ՝ Բազային Նախարարություն):

Համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 87-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ պարբերության դրույթների՝ պետական բյուջեից համայնքներին ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տվյալ տարում տրամադրվող դոտացիաների ընդհանուր գումարը (ներառյալ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 93-րդ հոդվածի համաձայն՝ պետության կողմից համայնքներին տվյալ տարում տրվող փոխհատուցման գումարները), սահմանվում է ոչ պակաս, քան տվյալ տարվան նախորդող երկրորդ բյուջետային տարում (2019թ.) ՀՀ համախմբված բյուջեի փաստացի եկամուտների հանրագումարի 4 տոկոսը (64,596,984.0 հազ. դրամ):

Համաձայն ՀՀ Վարչապետի 2020թ. հունվարի 9-ի «ՀՀ 2021 թվականի բյուջետային գործընթացն սկսելու մասին» թիվ 5-Ա որոշմամբ հաստատված հավելվածի 7-րդ կետի, ՀՀ համայնքներին 2021 թվականի պետական բյուջեից տրամադրվելիք ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների գումարների հաշվարկում կիրառված տվյալները համապատասխան մարմինների կողմից տրամադրվել են Բազային Նախարարությանը:

ՀՀ համայնքների բյուջեներին օրենքով սահմանված կարգով ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների և ՀՀ օրենքների կիրարկման արդյունքում

համայնքների 2019թ. բյուջեների եկամուտների կորուստների փոխհատուցման նպատակով նախատեսված հատկացումների ընդհանուր ծավալի բաշխումն ըստ առանձին համայնքների ներկայացված է «Հայաստանի Հանրապետության 2021թ. պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի թիվ 2 հավելվածով:

ՀՀ համայնքների բյուջեներին 2021թ. ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրվող դոտացիաները հաշվարկվում և տրամադրվում են հանրապետության բոլոր՝ թվով 502 համայնքներին, այդ թվում՝ ք.Երևանին, Արագածոտնի մարզում՝ 72 համայնքներին, Արարատի մարզում՝ 95, Արմավիրի մարզում՝ 97, Գեղարքունիքի մարզում՝ 57, Լոռու մարզում՝ 56, Կոտայքի մարզում՝ 42, Շիրակի մարզում՝ 42, Սյունիքի մարզում՝ 8, Վայոց ձորի մարզում՝ 8 և Տավուշի մարզում՝ 24 համայնքներին:

ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը գանձապետական համակարգի միջոցով, համաձայն «ՀՀ 2021 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի թիվ 2 հավելվածի և ՀՀ կառավարության 2020թ. դեկտեմբերի 30-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2021թ. պետական բյուջեի կատարումն ապահովող միջոցառումների մասին» թիվ 2215 որոշման 4-րդ հավելվածի 1-ին աղյուսակով սահմանված համամասնությունների՝ համայնքներին յուրաքանչյուր ամիս փոխանցում է դոտացիաների գումարները և ՀՀ օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների 2019թ. բյուջեների եկամուտների կորուստների փոխհատուցման նպատակով նախատեսված հատկացումները:

2021թ. օրենքով նախատեսված 64,596,984.0 հազ. դրամից (դոտացիա՝ 64,537,164.5 հազ. դրամ + կորուստներ՝ 59,819,5 հազ. դրամ) 2021թ. տարեկան համայնքներին փաստացի փոխանցվել է 64,596,984.0 հազ. դրամ ընդհանուր գումար, որի մեջ ներառված է նաև Նախարարության Ծրագիր 3-ում (463400) «Օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների կորուստների փոխհատուցում» հոդվածով համայնքներին տրամադրված 59,819,5 հազ. դրամ գումարը, ինչը արտացոլվել է նաև Նախարարության Ծրագիր 3-ի արդյունքային, ոչ ֆինանսական ցուցանիշների համապատասխան հաշվետվության մեջ: Հաշվեքննության առարկա հանդիսացող զուտ դոտացիաների հանրագումարը Նախարարության Ծրագիր 3-ում կազմել է 64,537,164.5 հազ. դրամ: Դոտացիաների փաստացի տրամադրված գումարներն արտահայտվում են համայնքների բյուջեներում, վերջիններիս վերաբերյալ համայնքների ամենամսյա եկամուտների հաշվետվություններում, ինչպես նաև պարբերաբար տեղադրվում համայնքների, ՀՀ մարզպետարանների և Բազային Նախարարության պաշտոնական կայքերում:

Հաշվեքննությամբ պարզվել է, որ Բազային Նախարարության կողմից ըստ տարբեր նախարարություններից և գերատեսչություններից ստացված ելակետային տվյալների հիման վրա հաշվարկված համայնքներին հասանելիք դոտացիաների գումարների և Նախարարության կողմից ըստ գանձապետական համակարգի դրանց հատկացման փաստացի ֆինանսական ցուցանիշների միջև տարբերություններ չեն

առաջացել: Նախարարության Ծրագիր 4-ի 2021թ. տարեկան պլանը սահմանվել է 2,539,297.6 հազ. դրամ, տարեկան ճշտված պլանը հաստատվել է 2,536,124.2 հազ. դրամ, ֆինանսավորումը՝ 2,530,918.3 հազ. դրամ, դրամարկղային ծախսը՝ 2,530,869.0 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 2,540,961.2 հազ. դրամ: Ծրագիր 4-ի կատարողականը 98,6%, տարեկան ճշտված պլանի հանդեպ՝ 99,8%, իսկ տարեկան պլանի մնացորդը՝ 5,225.9 հազ. դրամ: Նախարարության Ծրագիր 4-ի 2021թ. տարեկան պլանի և ճշտված պլանի միջև 3,173.4 հազ. դրամի տարբերությունը սահմանված կարգով ըստ տարբեր հոդվածների կատարված վերաբաշխումների արդյունք է, նշված տարբերությունը գոյացել է թվով 12 հոդվածներում՝ ընդամենը 101,537.7 հազ. դրամ պահուստային ֆոնդ ուղղման և թվով 10 հոդվածներում՝ ընդամենը 98,364.3 հազ. դրամի կատարված վերաբաշխումների հետևանքով: Նախարարության Ծրագիր 4-ի 2021թ. տարեկան ճշտված պլանի և ֆինանսավորման միջև 5,205.9 հազ. դրամի, ճշտված պլանի և դրամարկղային ծախսի միջև 5,255.2 հազ. դրամի, ինչպես նաև ֆինանսավորման և դրամարկղային ծախսի միջև 49,3 հազ. դրամի տարբերությունները արդյունք են հաշվետու ժամանակաշրջանում ընթացիկ գործունեությամբ պայմանավորված տնտեսմամբ:

Նախարարության Ծրագիր 4-ի 2021թ. տարեկան փաստացի և դրամարկղային ծախսի 10,092.1 հազ. դրամի տարբերությունը համընկնում է դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի հաշվարկի հետ, այն է՝ ըստ հոդվածների տարեկան դեբիտորական պարտքերի 10,040.8 հազ. դրամով նվազում (տարեսկզբին 26,230.3 հազ. դրամ, տարեվերջին՝ 16,189.5 հազ. դրամ) և համապատասխանաբար՝ կրեդիտորական պարտքերի 51.2 հազ. դրամով աճ (տարեսկզբին 3,046.2 հազ. դրամ, տարեվերջին՝ 3,097.4 հազ. դրամ):

Հաշվեքննությամբ պարզվել է, որ.

5.1 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ պետական պարտքը կազմել է 4,429.6 մլրդ. ՀՀ դրամ կամ 9,225.6 մլն. ԱՄՆ դոլար, իսկ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն կազմել էր 4,164.3 մլրդ. ՀՀ դրամ կամ 7,968.5 մլն. ԱՄՆ դոլար, այսինքն՝ ՀՀ պետական պարտքն աճել է 265.3 մլրդ. ՀՀ դրամով (6,4 %) կամ 1,257.2 մլն. ԱՄՆ դոլարով (15,8 %):

5.2 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարության պարտքը կազմել է 4,209.8 մլրդ. ՀՀ դրամ կամ 8,767.9 մլն. ԱՄՆ դոլար, իսկ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն կազմել էր 3,923.9 մլրդ. ՀՀ դրամ կամ 7,508.5 մլն. ԱՄՆ դոլար, այսինքն՝ ՀՀ կառավարության պարտքն աճել է 285.9 մլրդ. ՀՀ դրամով (7,3%) կամ 1,259.4 մլն. ԱՄՆ դոլարով (16,8 %): ՀՀ կառավարության պարտքի կազմում արտաքին պարտքը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 2,972.4 մլրդ. ՀՀ դրամ կամ 6,190.7 մլն. ԱՄՆ դոլար, իսկ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն կազմել էր 2,926.2 մլրդ. ՀՀ դրամ կամ 5,599.5 մլն. ԱՄՆ դոլար, այսինքն 2021թ. տարեկան կտրվածքով ՀՀ կառավարության արտաքին պարտքն աճել է 46.2 մլրդ. ՀՀ դրամով (1,6 %) կամ 591.2 մլն. ԱՄՆ դոլարով (10,6 %), որից.

5.2.1 Արտաքին վարկերն և փոխառությունները նվազել են 286.4 մլրդ. ՀՀ դրամով (11,7 %) կամ 184.1 մլն. ԱՄՆ դոլարով (3,9 %):

5.2.2 Ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսերն աճել են 50.7 մլրդ. ՀՀ դրամով (1539,2 %) կամ 106.1 մլն. ԱՄՆ դոլարով (1684,1 %):

5.2.3 Ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսերն աճել են 282.6 մլրդ. ՀՀ դրամով (58,8 %) կամ 669.9 մլն. ԱՄՆ դոլարով (72,9 %):

5.2.4 Արտաքին երաշխիքները նվազել են 0.7 մլրդ. ՀՀ դրամով (15,4 %) կամ 0.7 մլն. ԱՄՆ դոլարով (7,9 %) (Տես՝ Հավելված 1):

5.3 ՀՀ կառավարության պարտքի կազմում ներքին պարտքը 2021թ. դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ կազմել է 1,237.4 մլրդ. ՀՀ դրամ կամ 2,577.2 մլն. ԱՄՆ դոլար, իսկ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն կազմել էր 997.6 մլրդ. ՀՀ դրամ կամ 1,909.0 մլն. ԱՄՆ դոլար, այսինքն 2021թ. ՀՀ կառավարության ներքին պարտքն աճել է 239.8 մլրդ. ՀՀ դրամով (24,0 %) կամ 668.2 մլն. ԱՄՆ դոլարով (35,0 %), որից.

5.3.1 Ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսերն աճել են 199,4 մլրդ. ՀՀ դրամով (20,9 %) կամ 576.9 մլն. ԱՄՆ դոլարով (31,6 %):

5.3.2 Ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսերն աճել են 35.0 մլրդ. ՀՀ դրամով (83,2 %) կամ 80.1 մլն. ԱՄՆ դոլարով (99,4 %) (Տես՝ Հավելված 1 և Հավելված 2):

Նախարարության 2021թ. տարեկան ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննության արձանագրության մասին հաշվենքության օբյեկտի 2022թ. ապրիլի 18-ի թիվ 01/17-1/6717-2022 գրությունը կցվում է (3 էջ):

6. ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՐԱՌՈՒՄՆԵՐ

Հաշվեքննությամբ անհամապատասխանություններ չեն հայտնաբերվել:

7. ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՐԱՌՈՒՄՆԵՐ

Հաշվեքննությամբ խեղաթյուրումներ չեն հայտնաբերվել:

8. ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՄԲ ԱՐՁԱՆԱԳՐՎԱԾ ԱՅԼ ՓԱՍՏԵՐ

Հաշվեքննությամբ այլ փաստեր չեն հայտնաբերվել:

9. ՀԵՏՀՍԿՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ

Հետհսկողական գործընթացի անհրաժեշտություն չի առաջացել:

10. ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հաշվեքննության արդյունքներով առաջարկություններ չեն ներկայացվել:

ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի անդամ

Ե. Սողոմոնյան

7. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1

2021 թվականի տարեկան ՀՀ պետական պարտքի, ՀՀ կառավարության պարտքի (արտաքին և ներքին) վերաբերյալ

Թիվ	Ցուցանիշներ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2021թ տարվա ընթացքում առաջացած տարբերությունները (աճ /+ / , նվազում / - /)			
		Մլրդ. ՀՀ դրամ	Մլն. ԱՄՆ դոլար	Մլրդ. ՀՀ դրամ	Մլն. ԱՄՆ դոլար	Մլրդ. ՀՀ դրամ	Տոկոս (%)	Մլն. ԱՄՆ դոլար	Տոկոս (%)
1	ՀՀ պետական պարտք, ընդամենը, որից՝	4,164.3	7,968.5	4,429.6	9,225.6	265.3	6.4	1,257.2	15.8
2	ՀՀ կառավարության պարտք (տող 2.1 + տող 2.2), ընդամենը,	3,923.9	7,508.5	4,209.8	8,767.9	285.9	7.3	1,259.4	16.8
2.1	Կառավարության արտաքին պարտք ընդամենը, (տող 2.1.1 + տող 2.1.2 + 2.1.3 + 2.1.4), այդ թվում՝	2,926.2	5,599.5	2,972.4	6,190.7	46.2	1.6	591.2	10.6
2.1.1	Արտաքին վարկեր և փոխառություններ	2,438.0	4,665.2	2,151.6	4,481.1	-286.4	-11.7	-184.1	-3.9
2.1.2	Ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտավորումներ	3.3	6.3	53.9	112.4	50.7	1539.2	106.1	1684.1
2.1.3	Ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտավորումներ	480.5	919.4	763.1	1,589.3	282.6	58.8	669.9	72.9
2.1.4	Արտաքին երաշխիքներ	4.5	8.6	3.8	7.9	-0.7	-15.4	-0.7	-7.9
2.2	Կառավարության ներքին պարտք (տող 2.2.1 + տող 2.2.2) ընդամենը, այդ թվում՝	997.6	1,909.0	1,237.4	2,577.2	239.8	24.0	668.2	35.0
2.2.1	Ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտավորումներ	955.5	1,828.5	1,154.9	2,405.4	199.4	20.9	576.9	31.6

2.2.2	Ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պեղական պարագրամներ	42.1	80.6	77.1	160.7	35.0	83.2	80.1	99.4
2.2.3	Ներքին երաշխիքներ	0.0	0.0	5.4	11.2	5.4	--	11.2	--

Հավելված 2

ՀՀ կառավարության պարտքի կառուցվածքի վերաբերյալ

Թիվ	Ցուցանիշներ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2021թ տարվա ընթացքում առաջացած տարբերությունները (աճ /+ / , նվազում / - /)	
		Մլրդ. ՀՀ դրամ	(%) Ընդհ նդամային	Մլրդ. ՀՀ դրամ	(%) Ընդհ նդամային	Մլրդ. ՀՀ դրամ	(%) Տոկոս
1	ՀՀ կառավարության պարտք ընդամենը, այդ թվում՝	3,923.9	100.00	4,209.8	100.00	285.9	7.3
1.1	Կառավարության ներքին պարտք	997.6	25.40	1,237.4	29.39	239.8	24.0
1.2	Կառավարության արտաքին պարտք	2,926.2	74.60	2,972.4	70.61	46.2	1.6

ՀՀ կառավարության պարտքի կառուցվածքն ըստ գործիքակազմի

1	Արտաքին վարկեր և փոխառություններ	2,438.0	62.13	2,151.6	51.11	-286.4	-11.7
2	Պետական գանձապետական պարտատոմսեր ընդամենը, այդ թվում՝	958.8	24.43	1,208.8	28.71	250.0	26.1
2.1	Ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված	3.3	0.08	53.9	1.28	50.7	1,539.2
2.2	Ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված	955.5	24.40	1,154.9	26.40	199.4	20.9
3	Արտարժույթային պետական պարտատոմսեր ընդամենը, այդ թվում՝	522.6	13.32	840.2	28.27	317.6	60.8
3.1	Ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված	480.5	12.25	763.1	25.67	282.6	58.8
3.2	Ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված	42.1	1.07	77.1	1.30	35.0	83.2

4	Արտաքին երաշխիքներ	--	--	5.4	0.13	5.4	--
5	Ներքին երաշխիքներ	4.5	0.11	3.8	0.10	-0.7	-15.4